

SKARB GROSZY PRASKICH Z LEŚNICY¹

Paweł Milejski

Paweł Milejski: The hoard of Prague groschen from Leśnica

The hoard of Prague groschen from Leśnica (Strzelecki County, Opolskie Voivodeship) was incidentally discovered in 1977. The deposit consists of 310 Prague groschen – 65 of Charles IV and 245 of Wenceslas IV. All coins were struck in Kutná Hora mint. This hoard does not appear in numismatic literature, we only know two short mentions – first regarding the circumstances of the discovery and the second from the inventory of numismatic findings from 1156–1500 from Poland. In both of them coins were correctly identified as Prague groschen, however, none of the mentions gave the exact amount of groschen of individual issuers. Only now, more than half a century after the discovery of this find, it was possible to carefully develop it and assign all coins to specific rulers and to new typologies created by Czech researchers (Pinta 2015 and Hána 2003). The oldest coins from this deposit were minted during the time of Charles IV, in the years 1350–1358. The youngest coins, which set the terminus post quem of the hoard from Leśnica, were minted during the reign of Wenceslas IV in the years 1400–1405.

Key words: Prague groschen, Coins, Hoard, Leśnica, Silesia, Numismatics

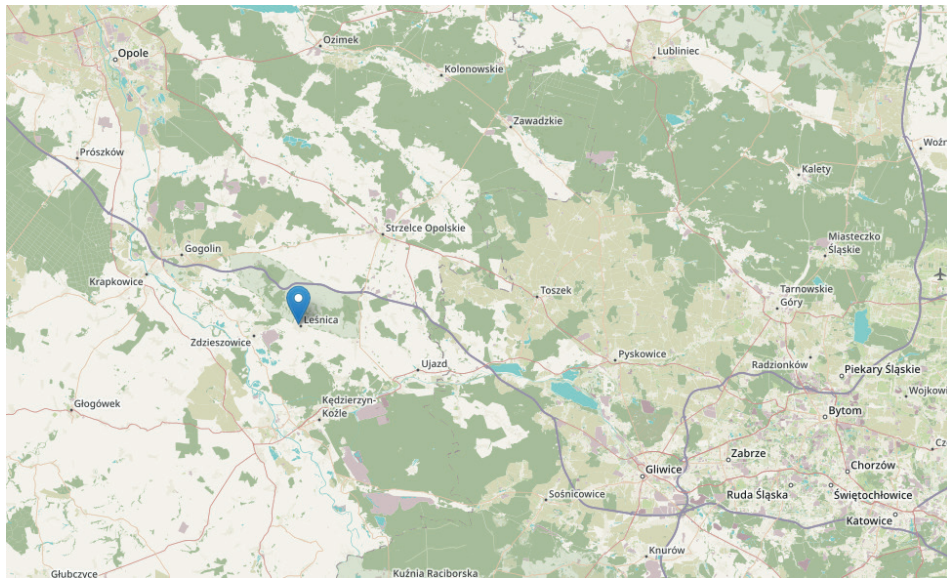
Znaleziska numizmatyczne, które ze względu na ilość i okoliczności odkrycia podzielić możemy na pojedyncze, kumulatywne i gromadne² są jednym z bardziej pożądanych zabytków podczas badań archeologicznych. W szczególności ten ostatni rodzaj znaleziska, nazywany również skarbami, które często są bardzo bogate, posiadają duży walor ekspozycyjny oraz niosą ze sobą wiele informacji, cenione i lubiane są przez naukowców. Na obszarze Śląska, w rozumieniu historycznym i geograficznym, w czasach Karola IV (1346–1378) oraz jego syna, Wacława IV (1378–1419), zauważamy znaczną intensyfikację w tezauryzacji majątku. Doskonałą monetą do gromadzenia dóbr był grosz praski, który dzięki wysokiej wartości wewnętrznej i małym udziale wartości kredytowej bardzo dobrze nadawał się do tej funkcji.³ Potwierdzeniem tego założenia są znaleziska gromadne zarejestrowane na terenie Śląska, które zawierają grosze praskie Wacława IV, do których domieszką czasami są monety jego ojca. Do tej pory udało nam się skatalogować 32 skarbów, których główny trzon lub domieszkę stanowiły monety syna Karola IV.⁴ Dla porównania z tego samego obszaru znamy jedynie cztery znaleziska pojedyncze

1 Publikacja powstała w wyniku badań prowadzonych w ramach projektu *Rola i obieg grosza praskiego w Europie Środkowowschodniej od 1346 do 1547 roku*, finansowanego z ramienia Narodowego Centrum Nauki, grant nr UMO-2017/27/N/HS3/00899.

2 Stanisław SUCHODOLSKI, *Znaleziska monet i konteksty archeologiczne. Próba klasyfikacji*, in: Numizmatyka średniowieczna. Moneta źródłem archeologicznym, historycznym i ikonograficznym, Warszawa 2012, s. 260–262.

3 Paweł MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z Oleśnicy*, Katowice 2015, s. 21.

4 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich Karola I oraz Wacława IV z Oleśnicy na tle znalezisk groszowych Wacława IV na Śląsku – analiza ilościowa i miejsce występowania*, *Folia numismatica*, 29/2, 2015, s. 169–170; P. MILEJSKI, *Odkrycie skarbu groszy praskich pod Boguszowem*, in: *Skarb groszy praskich z XIV i XV wieku z Boguszowa (tak zwany skarb wałbrzyski)*, ed. Borys Paszkiewicz, Wrocław 2020 (=Bibliotheca nummaria Leopoldina 1), s. 15–24; P. MILEJSKI, *Analiza numizmatyczna*, in: *Skarb groszy praskich z XIV i XV wieku z Boguszowa (tak zwany skarb wałbrzyski)*, ed. B. Paszkiewicz, Wrocław 2020 (=Bi-

Mapa 1. Położenie Leśnicy względem największego ośrodka województwa opolskiego – Opola, oraz aglomeracji górnośląskiej z zaznaczonym Bytomiem, Chorzowem i Zabrzem.

Źródło: <https://www.openstreetmap.org/> (© autorzy OpenStreetMap., domena publiczna).

groszy Wacława IV.⁵ Zestawienie to ukazuje, że szerokie grosze czeskie obficie napływały na teren Śląska, gdzie w późnym średniowieczu pełniły funkcję głównego pieniądza do zawierania większych transakcji handlowych oraz do tezauryzacji.⁶

Jednym z takich znalezisk gromadnych jest skarb z Leśnicy (pow. strzelecki, woj. opolskie), który ujawniono 30 maja 1977 roku. Odkrycia dokonano przypadkowo podczas prac budowlanych prowadzonych na rynku w Leśnicy. Operator koparki podczas wykopywania fundamentów budynku mieszkalno-usługowego odnalazł naczynie ceramiczne wypełnione monetami. Po dokonaniu odkrycia niezwłocznie powiadomiono Biuro Dokumentacji Zabytków w Opolu,⁷ którego pracownicy prowadzili nadzór archeologiczny podczas inwestycji. Niestety ze względu na okoliczności odnalezienia nie udało się ustalić dokładnego miejsca zalegania naczynia, które znajdowało się na głębokości ok. 1,5–2, m.⁸

Cały skarb przekazany został do Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, gdzie monety oraz naczynie ceramiczne zostały poddane konserwacji oraz inwentaryzacji. Całe znalezisko do dzisiaj znajduje się w zbiorach tej placówki, w Dziale Historii, pod numerem

bliotheca nummaria Leopoldina 1), s. 52–99.

5 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich Karola I*, s. 169–170; Paweł DUMA – Borys PASZKIEWICZ, *Kadłub, gm. Miękinia, pow. średzki*, Wiadomości Numizmatyczne, R. LIV, z. 1, 2010, s. 97–98.

6 Jerzy PINIŃSKI, *Grosze czeskie w obrocie monetarnym Europy Środkowej i Wschodniej*, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria Numizmatyczna i Konserwatorska, 1989, nr. 9, s. 145–147.

7 Dzisiejszy Wojewódzki Urząd Konserwatora Zabytków w Opolu.

8 Klemens MACEWICZ, *Leśnica, gm. loco, Rynek*, Opolski Informator Konserwatorski, 1983, nr. 2, s. 58–60.

inwentarzowym MŚO-M-1401/1–310. Odnaleziony skarb jest dość okazały, liczy 310 monet, które od razu po odnalezieniu poprawnie zidentyfikowano jako grosze praskie. Niestety do tej pory znalezisko to nie zostało w pełni opracowane, a przez niemal pół wieku od jego odkrycia skarb z Leśnicy doczekał się jedynie dwóch krótkich wzmianek. Pierwsza dotycząca okoliczności odkrycia depozytu, gdzie zidentyfikowano emitentów jedynie 237 monet – 63 grosze Karola IV i 174 grosze Wacława IV – z kolei pozostałe 73 egzemplarze zostały uznane za nieczytelne ze względu na zły stan zachowania, w skutek czego konkretny władca nie został rozpoznany.⁹ Druga notka na temat tego interesującego skarbu pochodzi z inwentarza znalezisk monetarnych z terenu Polski z lat 1146–1500, gdzie udało się zidentyfikować już wszystkie monety – 64 grosze Karola IV i 246 groszy Wacława IV, a *terminus post quem* tego depozytu ustalony został ogólnie na 1378 rok, czyli po objęciu władzy przez Wacława IV w Czechach.¹⁰ W nieniejszym opracowaniu skorygowaliśmy liczbę groszy przypisaną do konkretnego emitenta, a data ukrycia znaleziska została bardziej sprecyzowana.

Naczynie ceramiczne, w którym odkryto depozyt z Leśnicy uległo niewielkiemu defektowi w partii wylewu, gdzie brakuje kawałka garnka. Tak samo w partii brzuścowej widzimy kilka ubytków, które powstały na skutek kontaktu naczynia z koparką. Wymiary tego ceramicznego pojemnika przedstawiają się następująco: wysokość – 13,1 cm; średnica wylewu – 8,6 cm; średnica dna – 5,7 cm. Garnek ma kolor stalowo-szary, a górna część brzuśca zdobi seria równoległych, poziomych żłobków (ryc. 1).

Należy zauważyć, że naczynia ceramiczne były najczęściej wykorzystywanym pojemnikiem, który używany był w celu ukrywania monet. Dużo rzadziej notujemy zabezpieczenie depozytu z materiału organicznego – drewniane skrzynki, tkatniny *etc.* Choć zapewne do skarbów zdeponowanych w pojemnikach organicznych należy dodać te znaleziska, których zabezpieczeń nie odnaleziono, ponieważ substancje organiczne przez procesy postdepozycyjne uległy zdegradowaniu, dlatego archeolodzy rzadko kiedy odnajdują ich relikty. Niezależnie od tego, większość znalezisk gromadnych odnajdy-

Ryc. 1. Naczynie ceramiczne, w którym zdeponowano skarby groszy praskich z Leśnicy.

9 K. MACEWICZ, *Leśnica*, s. 60.

10 Stanisława KUBIAK, *Znaleziska monet z lat 1146–1500 z terenu Polski. Inwentarz*, Poznań 1998 (przy udziale B. Paszkiewicza), s. 325.

wanych jest w glinianych garnkach.¹¹ Ponadto możemy zauważyć pewne podobieństwa w technologii, kształcie i zdobnictwie naczyń, w których deponowano skarby groszy praskich na terenie Śląska pod koniec XIV i na początku XV wieku. Depozyty z Błotnicy Strzeleckiej oraz z Boguszowa-Gorców zabezpieczone były bardzo podobnymi garnkami.¹² Wszystkie te naczynia noszą na sobie cechy charakterystyczne dla późnośredniowiecznego garciarstwa śląskiego, znajdujemy analogiczne naczynia w Świdnicy lub w Dzierżoniowie, gdzie podczas badań archeologicznych natrafiono na podobne, pod względem stylistycznym i technologicznym, naczynia.¹³

Przechodząc do analizy numizmatycznej omawianego znaleziska na początku musimy uściślić ile groszy danego emitenta zawierał skarb z Leśnicy. Po dokładnym zapoznaniu się ze wszystkimi monetami z analizowanego depozytu z całą stanowczością możemy stwierdzić, że wystąpiło 65 groszy Karola IV i 245 groszy Wacława IV. Błędna liczba groszy poszczególnych władców podana w inwentarzu znalezisk numizmatycznych spowodowana może być trudnością w określeniu jednej monety, która zachowała się w niewiele ponad połowie, a oprócz tego jest dość mocno wytarta po obu stronach, co dodatkowo utrudnia odczytanie tytulatury królewskiej obejonej w otoku wewnętrznym awersu (nr kat. 30). Widzimy jednak, że legenda w otoku wewnętrznym awersu rozpoczyna się od liter KAR[OLVS], co jednoznacznie wskazuje na cesarza Karola IV. Wśród 65 groszy tego władcy zidentyfikowano trzy typy wyróżnione w najnoszwszej typologii tych monet opracowanej przez V. Pintę.¹⁴ W skarbie z Leśnicy wystąpiły typy Pinta III, IV i V, które datowane są na lata 1350–1378. Wyraźnie brakuje monet z pierwszych lat panowania Karola na czeskim tronie. Widoczna jest znaczna dominacja groszy typu V – odmiany V.a, V.b i V.c. Ostatnia odmiana przeważa w omawianym materiale, ponad połowa monet typu Pinta V przyporządkowana jest do odmiany V.c. Charakteryzuje się ona wystąpieniem znaczka międzywyrazowego w postaci $\times$, który umieszczony jest w otoku wewnętrznym awersu, w królewskiej tytulaturze, w legendzie KAROLVS PRIMVS. Ta odmiana groszy praskich datowana jest dość dokładnie na lata 1376–1378, czyli na schyłek rządów cesarza. Dodatkowo wiemy, że był to czas kiedy mincemistrzem w Kutnej Horze był Martin Rotlev.¹⁵ Pierwsze dwa zidentyfikowane typy reprezentowane są przez pojedyncze egzemplarze, jedynie typ V tworzy większą grupę, co może wskazywać na to, że w analizowanym skarbie wystąpiły numizmaty wybite pod koniec rządów Karola IV.

Grosze praskie Wacława IV, które stanowią 79% całego depozytu, są bardziej zróżnicowane pod względem typologicznym. Spośród 15 podstawowych typów monet Wacława IV, wyszczególnionych przez J. Hána,¹⁶ w skarbie z Leśnicy zarejestrowaliśmy dziewięć – od typu Hána I do Hána IX. Szczegółowy podział typologiczny wszystkich

monet przedstawiony został w tabeli 1. Analizując ją widzimy, że najwięcej odnotowano groszy typu Hána VII – 73 egzemplarze. Najmniej z kolei wystąpiło groszy typu Hána VIII i Hána IX, każdego po dwie sztuki, które stanowią najmłodszy element całego znaleziska.

Emitent	Typ	Lata Emisji	Liczba monet	Liczba monet razem	Udział procentowy w skarbie
Karol IV	Pinta III	1350–1358	2	65	21%
	Pinta IV	1358–1370	5		
	Pinta V	1370–1378	58		
Wacław IV	Hána I	1378–1384	12	245	79%
	Hána II		22		
	Hána III		29		
	Hána IV	1384–1395	33		
	Hána IV-V		1		
	Hána V		32		
	Hána VI		39		
	Hána VII	1395–1400	73		
	Hána VIII	1400–1405	2		
	Hána IX		2		

Tabela 1. Podział typologiczny groszy praskich ze skarbu z Leśnicy.

Tylko jednej monety Wacława IV nie udało się przyporządkować do konkretnego typu. Ze względu na liczne wytarcia oraz podobieństwo niektórych odmian do siebie została ona sklasyfikowana jako typ Hána IV–V, co nie ma wpływu na chronologię tego numizmatu, ponieważ oba typy wybijane były w latach 1384–1395. Grosze praskie drugiego emitenta pochodzą przede wszystkim z 1. połowy jego rządów, czyli do ok. 1400 roku (241 egzemplarzy). Jedynie niewielki odsetek stanowią młodsze emisje, które datować należy na początek XV wieku, jednak są one o tyle ważne, że to właśnie te monety będą datowały skarb z Leśnicy.

11 Andrzej MIKOŁAJCZYK, *Naczynia datowane skarbami monet XIV–XVIII w. na ziemiach polskich*, Wrocław 1977 (=Biblioteka archeologiczna 24); P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich Karola I*, s. 171.

12 Janusz MODRZYŃSKI, *Skarb groszy praskich z Błotnicy Strzeleckiej*, Wiadomości Numizmatyczne, R. VI, 1962, z. 3–4, s. 277–285; Sylwia RODAK, *Ceramika*, in: *Skarb groszy praskich z XIV i XV wieku z Boguszowa* (tak zwany skarb wałbrzyski), ed. B. Paszkiewicz, Wrocław 2020 (=Bibliotheca nummaria Leopoldina 1), s. 127–133.

13 S. RODAK, *Ceramika*, s. 132–133.

14 Václav PINTA, *Typologie a chronologie pražských grošů Karla IV. (1346–1378)*, Praha 2015.

15 Karel CASTELIN, *Česká drobná mince doby předhusitské a husitské (1300–1471)*, Praha 1953, s. 49; V. PINTA, *Typologie*, s. 79.

16 Jiří HÁNA, *Pražské groše Václava IV. z let 1378–1419*, Plzeň 2003.

Ryc. 2. Rewers grosza praskiego ze skarbu z Lešnicy, z widocznym defektem na głowie Lwa czeskiego i zbliżenie na ten błąd menniczy (nr kat. 231).

Ciekawe zjawisko zaobserwowano na monecie o nr kat. 231 – grosz praski Wacława IV, typu Hána VI.e/2 – gdzie na rewersie widoczne jest nienaturalnie gładkie miejsce na głowie Lwa czeskiego (ryc. 2). Przypuszczamy, że jest to defekt blachy – prawdopodobnie podczas równania arkusza wklepano dodatkową grudkę srebra, która musiała być mocno utwardzona, przez co nie widać w tym miejscu odcisku stempla. Po drugiej stronie monety, miejsce to przypada na fragment pola, nad prawym fleuronem korony. Widoczne jest niewielkie wklęsnięcie, które może potwierdzać nasze przypuszczenia na temat powstania tej anomalii.¹⁷ Grosze Wacława IV charakteryzują się dość dużą niestarannością wybijania, notowane są na nich wszelkie błędy mennicze – niedobicia, powódjne bicia, wybijanie jednostronne *etc.*¹⁸ W analizowanym zespole oprócz opisanej osobliwości zaobserwowanej na monecie o nr kat. 231, widzimy liczne niedobicia lub podwójne wybijania tej samej strony monety. Wszystkie uwagi na temat konkretnych egzemplarzy zawarte zostały na końcu, w katalogu monet, tuż po ich danych metrologicznych.

Parametry metrologiczne analizowanych numizmatów mieszczą się w ogólnie przyjętych normach. Nie zauważamy dużych odchyień w żadną stronę, zarówno średnice, jak i masy, poszczególnych egzemplarzy zbieżne są z danymi metrologicznymi groszy

17 Chciałem podziękować Panu prof. dr hab. Borysowi Paszkiewiczowi z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego za konsultacje w kwestii tego błędu menniczego.

18 Jiří HÁNA, *Technické aspekty vývoje středoevropského mincovnictví do konce 19. století*, Klatovy 2007, s. 88–99; P. MILEJSKI, *Analiza*, s. 58–60.

Emitent, typ	Waga minimalna	Waga maksymalna	Średnia arytmetyczna	Liczba monet
Karol IV, typ III	2,990 g	3,409 g	3,200 g	2
Karol IV, typ IV	2,687 g	3,396 g	2,965 g	5
Karol IV, typ V	2,172 g	3,452 g	2,806 g	57 ¹⁹
Wacław IV, typ I	2,471 g	3,150 g	2,774 g	12
Wacław IV, typ II	1,990 g	3,019 g	2,666 g	22
Wacław IV, typ III	2,161 g	3,049 g	2,713 g	29
Wacław IV, typ IV	2,215 g	3,038 g	2,711 g	33
Wacław IV, typ V	2,363 g	3,088 g	2,677 g	32
Wacław IV, typ VI	2,082 g	2,993 g	2,674 g	39
Wacław IV, typ VII	2,095 g	3,104 g	2,728 g	73
Wacław IV, typ VIII	2,582 g	2,782 g	2,682 g	2
Wacław IV, typ IX	2,783 g	2,956 g	2,870 g	2

Tabela 2. Wyniki pomiarów wag w obrębie poszczególnych typów groszy praskich Karola IV i Wacława IV.

w pozostałych skarbach.²⁰ Nie licząc jednego grosza praskiego Karola IV, który zachował się jedynie w ok. połowie (nr kat. 30), waga tylko jednego grosza praskiego Wacława IV spadła poniżej 2,000 g – 1,990 g, typ Hána II.a/1 (nr kat. 78). Jest to najlżejsza moneta z całego depozytu. Najcięższy grosz waży 3,452 g (nr kat. 34), jego emitentem był Karol IV, a numizmat ten został przyporządkowany do typu Pinta V.c/2. Obserwując

19 Dokonując obliczeń pominięto jedną monetę Karola IV, typu Pinta V, ponieważ jest ona zachowana w mniej niż połowie, przez co jej waga nie przekracza 1,200 g. Uwzględnienie masy tej monety zaniżyłoby uzyskany wynik.

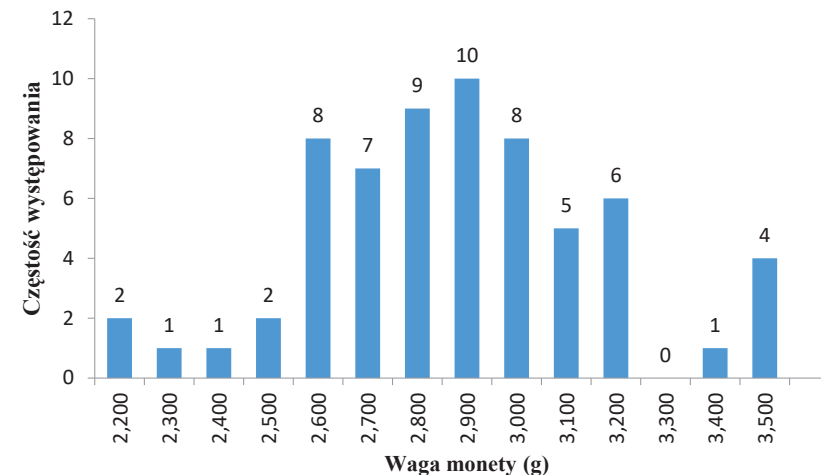
20 Jerzy PINIŃSKI, *Chronologia znalezisk groszy czeskich Wacława IV na ziemiach polskich*, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria Numizmatyczna i Konserwatorska, 1984 [1985], nr. 4, s. 8–15; P. MILEJSKI, *Weight debasement of Prague groschen of Wenceslas IV (1378–1419) based on Polish and Lithuanian hoards*, in: From ore to money. Mining, trading, minting, edd. G. Depeyrot – I. Leimus, Louvain-la-Neuve 2018 (=Moneta 202), s. 102–111.

maksymalne wagi, wśród poszczególnych odmian typologicznych, jakie osiągnęły grosze praskie obu władców widzimy, że ogólnie utrzymana została dość wysoka masa tych monet (tabela 2).

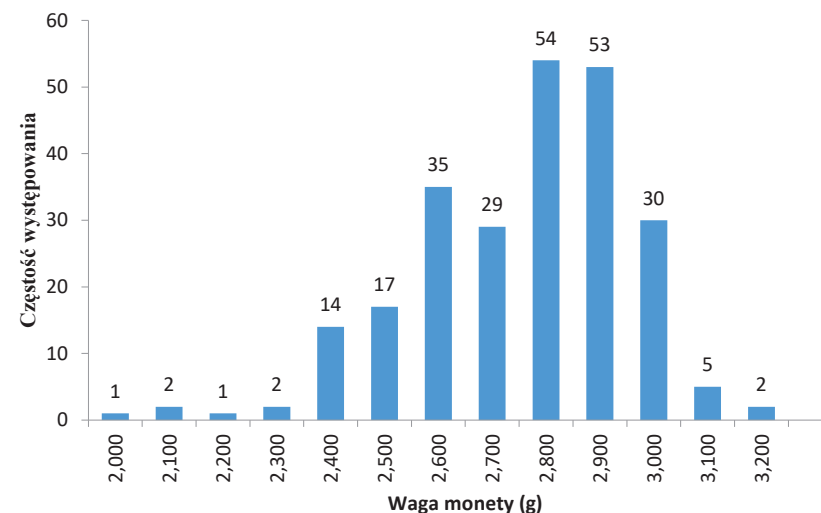
Najbardziej miarodajne dane ukazuje jednak przedostatnia kolumna, w której zawarte są średnie arytmetyczne wag wszystkich monet z poszczególnych odmian. Oczywiście ważna jest również ilość monet w danej grupie, dlatego najwyższa wartość – 3,200 g – uzyskana dla monet Karola IV nie będzie brana pod uwagę, ponieważ badana próba składała się wyłącznie z dwóch egzemplarzy. Bardziej wiążące wnioski możemy wyciągnąć na podstawie danych, które oparto na przynajmniej 10 rekordach, czyli w naszym przypadku będą to monety Karola IV typu V oraz Wacława IV typy od I do VII włącznie. Średnie arytmetyczne wag tych groszy wahają się od 2,666 g do 2,806 g. Najwyższa wartość zanotowana została w typie V groszy Karola IV, co nie powinno dziwić, ponieważ numizmaty tego władcy charakteryzują się wyższymi wartościami od monet jego syna. Warto jednak zauważyć, że średnie arytmetyczne wag wszystkich analizowanych groszy, niezależnie od przyporządkowania typologicznego, są dość spójne, a różnice nie przekraczają 0,140 g. Niewiele większa różnica została zarejestrowana podczas analizy średnich arytmetycznych wag groszy praskich ze skarbu z Oleśnicy (pow. wrocławski, woj. dolnośląskie), który pod wieloma względami podobny jest do skarbu z Leśnicy. W przypadku znaleziska z Dolnego Śląska różnica wyniosła 0,161 g, czyli jedynie o 0,02 g większa niż w przypadku omawianego depozytu.²¹ Możemy jednak zauważyć, że odnotowane wartości dość wyraźnie odbiegają od tych odnotowanych w skarbie z Błotnicy Strzeleckiej (pow. strzelecki, woj. opolskie), gdzie średnie arytmetyczne wag monet podobnych typów oscylują w granicy 2,900–3,000 g.²²

Koncentrując się wyłącznie na wadze groszy Karola IV możemy zauważyć, że parametry największej ilości monet mieszczą się w przedziale 2,800–2,900 (wykres 1). Warto podkreślić, że aż cztery numizmaty osiągnęły wartość przekraczającą 3,400 g. Ze względu na obecność groszy z lat 50. i 60. XIV wieku widzimy, że grosze Karola IV ze skarbu z Leśnicy charakteryzują się stabilną wagą, która w większości przypadku oscyluje lub nawet przekracza 3,000 g. Oczywiście odnotowano również niższe wartości, rzędu 2,200–2,400 g, co po pierwsze spowodowane może być techniką wybijania tych monet,²³ a po drugie są to z reguły monety z ostatnich emisji tego króla, wśród których zauważalne jest obniżenie masy.²⁴ Grosze te swoimi parametrami powinny odpowiadać pierwszym emisjom Wacława IV, czyli monetom typu Hána I. W przypadku skarbu z Leśnicy wystąpiły zarówno pewne zbieżności w danych metrologicznych numizmatów typu Pinta V i Hána I, jednak odnotować możemy również dużo różnic. Starsze monety wybijane były jednak solidniej, o czym świadczyć może wyższa średnia arytmetyczna wag tej odmiany, która wyliczona została również z dość dużej próby, aż 57 egzemplarzy. Jednak pierwsze chronologicznie monety Wacława IV są jedynie o 0,03 g lżejsze od ostatnich numizmatów bitych przez jego ojca. Wśród monet młodszego z emitentów do-

minują monety, których waga oscyluje w granicach 2,700–2,800 g (54 egzemplarze) oraz 2,800–2,900 g (53 egzemplarze). Waga aż 30 następných groszy wynosi ok. 3,000 g, z kolei masa siedmiu monet przekracza tę wartość (wykres 2). Pokazuje to, że grosze z Leśnicy są dość ciężkie, chociaż nie brakuje monet, które ważą poniżej 2,300 g (sześć egzemplarzy).

Wykres 1. Rozkład wag groszy praskich Karola IV ze skarbu z Leśnicy.²⁵

Wykres 2. Rozkład wag groszy praskich Wacława IV ze skarbu z Leśnicy.

21 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z Oleśnicy*, s. 42–44.

22 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z Błotnicy Strzeleckiej (pow. strzelecki, woj. opolskie)*, *Folia numismatica* 34/1-2, s. 69–70.

23 Grosze praskie wybijano techniką *al marco*, przy której nie zwracano uwagi na ciężar jednej monety, a jedynie na wagę całej grzywny (w przypadku groszy praskich jednej ciężkiej grzywny praskiej, która odpowiadała 253,14 g). W przypadku tej techniki wagi numizmatów mogą różnić się nawet do 0,5 g.

24 V. PINTA, *Typologie*, s. 82.

25 Na histogramie przedstawiono dane 64 groszy Karola IV, jedna moneta została pominięta, ponieważ została zachowana jedynie w ok. 1/2 całości, nr kat. 30. Jej waga nie przekracza 1,200 g, przez co zaburzyłaby analizę całego wykresu.

Wahania wśród wag groszy praskich Wacława IV spowodowane mogą być również ordynacjami menniczymi, które król wprowadzał podczas swojego panowania. Dla naszych rozważań istotna może być regulacja wagi i próby drobnej monety z 1384 roku, która niosła za sobą również zmiany dla grubej monety. Reforma mennicza z 27 listopada 1384 roku dotyczyła głównie monety frakcyjnej – zmieniał się stosunek grosza praskiego do halerza, który od tej pory miał wynosić 1:14 oraz wprowadzono nową drobną monetę – peníz (*nummus*) – o wartości 1/7 grosza. Nowy akt normatywny określał również wagę i jakość obu tych jednostek, halerze miały ważyć 0,265 g, przy jakości 456/1000, natomiast waga peníza ustalona została na 0,420 g, przy takiej samej jakości stopu menniczego.²⁶ W analizowanym dokumencie nie ma bezpośredniego odniesienia do grubej monety, nie jest regulowana ani jej waga, ani ziarno. Zauważyć jednak możemy, że po wprowadzeniu tej ordynacji zmienia się kurs złotego florena względem grosza praskiego – początkowo zauważamy wzrost z 18 groszy za złotego florena do 18³/₄, a już w 1386 roku za jednego florena zapłacić trzeba 20 groszy praskich. Widzimy zatem, że wraz z wprowadzeniem nowej regulacji gruba czeska moneta musiała zostać pogorszona, a jej jakość i wagę z tego okresu rekonstruuje się na 643–690/1000, przy masie w granicach 2,700–3,003 g.²⁷ Zatem waga groszy praskich ze skarbu z Leśnicy, które zostały wybite po 1384 roku normowana była nową reformą menniczą, dlatego notujemy dużo numizmatów, których waga nie przekracza 3,000 g, a bliżej jej do dolnej granicy.

Omawiane znalezisko datowane jest najmłodszymi emisjami Wacława IV, które jak widzimy w tabeli 1 datowane są na lata 1400–1405 – typy Hána VIII i IX.²⁸ Zarejestrowaliśmy ich niewiele, jedynie cztery egzemplarze. Uważać więc możemy, że skarb z Leśnicy został zdeponowany w chwilę po rozpoczęciu wybijania monet tych odmian. *Terminus post quem* analizowanego znaleziska ustalić należy po 1400 roku. Widzimy zatem, że omawiany zespół otwierałby sekwencję depozytów z 2. połowy rządów Wacława IV, które właśnie datowane są od tej daty. Ze Śląska znamy przynajmniej kilka skarbów, które pod względem składu oraz datowania, podobne są do znaleziska z Leśnicy. Mamy tu na myśli przede wszystkim skarb groszy praskich z Oleśnicy, którego *tpq* wyznaczony został na 1405 rok.²⁹ Możemy zauważyć także paralele między wspomnianymi znaleziskami, a jednym z największych śląskich skarbów groszy praskich, znaleziskiem z Boguszowa, które datowane jest po 1420 roku.³⁰ Zestawiając te trzy zespoły, z których każdy jest różnej wielkości – Leśnica: 310 groszy, Oleśnica: 420 groszy, Boguszów: 1385 groszy – zauważamy, że mimo tego wewnętrzne proporcje udziału numizmatów jednego władcy do drugiego są dość bliskie, ze zdecydowaną dominacją groszy Wacława IV. W Leśnicy stosunek ten wynosi 65:245 (21%:79%), w Oleśnicy mamy 5:415 (1,5%:98,5%), z kolei w Boguszowie proporcja starszych monet do młodszych wynosi 77:1308 (5,5%:94,5%). Widzimy oczywiście, że różnica między odsetkiem groszy Karola IV w skarbie z Leśnicy i Oleśnicy jest dość spora, bezsprzecznie jednak w każdym z tych depozytów zaznaczona jest dominacja monet jego syna. Porównując te dwa zespoły, które wielkościami są dość zbliżone, możemy zauważyć, że im większy odsetek monet starszego emitenta tym wcze-

śniejsza data zakopania skarbu. Potwierdza to założenie jakie poczynił K. Castelin, że depozyty z pierwszych lat rządów danego króla zawsze zawierają spory odsetek numizmatów jego poprzednika, z kolei znaleziska datowane na połowę lub drugą połowę aktualnie rządzącego króla mają stosunkowo mniejszą domieszkę groszy młodszych.³¹ W niewielkiej odległości od Leśnicy odnotowano inne homogeniczne depozyty szerokich groszy czeskich, które zdeponowano w: Niemodlinie (*tpq* 1370),³² Błotnicy Strzeleckiej (*tpq* 1390),³³ Opolu (*tpq* 1384),³⁴ Błażejowicach (*tpq* 1395/1400).³⁵ Pokazuje to jak dużą rolę ogrywał czeski pieniądz na (Górnym) Śląsku w 2. połowie XIV i 1. połowie XV wieku.

Niestety nie posiadamy wielu informacji na temat Leśnicy, stąd też trudno będzie ustalić genezę powstania analizowanego skarbu. Nie sprzyjają temu również przypadkowe okoliczności odkrycia tego depozytu, co pozbawia nas kontekstu archeologicznego. Leżąca w kasztelani strzeleckiej i biskupim okręgu Ujazdu miejscowość Leśnica, pierwszy raz wzmiankowana jest w 1217 roku, pod nazwą Lesnici. Dość szybkie założenie kościoła w Leśnicy, który na pewno funkcjonował już w 1257 roku, potwierdza wczesne początki tej miejscowości oraz jej znaczenie.³⁶ Wiemy, że w 1384 roku Leśnica otoczona była murami miejskimi z trzema bramami – lichyńską, kozielską i żyrowską. Z kolei podczas wojen husyckich (1419–1436) miasto zostało spalone podczas husyckiego najazdu na Śląsk w 1429 roku. Niestety nie posiadamy więcej wiadomości na temat wydarzeń historycznych dotyczących miejsca znalezienia monet. Była to jednak miejscowość leżąca na drodze łączącej Opole z Koźlem, podejrzewać więc możemy, że przeprawiła się nią duża ilość kupców, czego reliktem może być omawiany w tym miejscu homogeniczny skarb groszy praskich.

Suma 310 groszy praskich jest równoważnością prawie 6¹/₂ grzywny polskiej, liczonej po 48 groszy lub 5¹/₂ kopy groszy (*sexagena*). W 1325 roku kopa groszy praskich była odpowiednikiem 360 trof,³⁷ łatwo więc obliczyć, że skarb z Leśnicy stanowiłby ekwiwalent 1872 trof.³⁸ Analizowany depozyt pozwoliłby przeżyć dorosłemu człowiekowi, zapewniając mu podstawowe racje żywieniowe, przez ok. 1872 dni (5 lat i półtora miesiąca). Zdeponowana kwota pozwoliłaby również na zakup pięciu krów, których cena za sztukę w 1393 roku wynosiła 55 groszy lub prawie 14 wieprzy, które w tym samym czasie kosztowały 22¹/₂ grosza za sztukę. W 1400 roku za jedną kurę należało zapłacić

31 K. CASTELIN, *Česká drobná mince*, s. 51–52.

32 Krzysztof SPYCHAŁA, Piotr KUBÓW, *Niemodlin, gm loco, Stan. B*, Opolski Informator Konserwatorski, 1983, nr. 2, s. 76–79; S. KUBIAK, *Inwentarz*, s. 375–376.

33 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z Błotnicy*, s. 71–72.

34 Marta KAZANOWICZ – Paweł MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z ulicy Krakowskiej w Opolu*, *Biuletyn Numizmatyczny*, 1 (397), 2020, s. 1–22.

35 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z Błażejowic gm. Wielowieś – ponowna analiza*, *Rocznik Muzeum w Gliwicach*, t. XXVII, 2017, s. 433–489.

36 Idzi PANIC, *Historia osadnictwa w księstwie opolskim we wczesnym średniowieczu*, Katowice 1992, s. 74–77.

37 Zbigniew ŻABIŃSKI, *Systemy pieniężne na ziemiach polskich*, Kraków 1981, s. 42; trofa jest to termin stosowany w historii, archeologii i numizmatyce, jest to wskaźnik pomiaru wartości pieniędzy w różnych epokach historycznych i realiach geograficznych.

38 Trofa to ilość pokarmu zaspokajająca codzienne potrzeby energetyczne przeciętnego człowieka przy strzeżeniu w miarę racjonalnego odżywiania, z założenia jedna trofa powinna odpowiadać równoważności 3000 kcal, z czego 1800 kcal (450 gramów) ma przypadać na węglowodany, 900 (100 g) na tłuszcze i 300 (75 g) na białko.

26 K. CASTELIN, *Česká drobná mince*, s. 125–130; J. HÁNA, *Pražské groše*, s. 22–23.

27 K. CASTELIN, *Česká drobná mince*, s. 117–118; J. HÁNA, *Pražské groše*, s. 23.

28 J. HÁNA, *Pražské groše*, s. 111.

29 P. MILEJSKI, *Skarb groszy praskich z Oleśnicy*, s. 39.

30 P. MILEJSKI, *Analiza*, s. 57–59.

½ grosza, z kolei za kopę jajek trzeba było zapłacić jeden grosz.³⁹ Ponadto dysponujemy informacjami na temat wysokości wynagrodzenia w Pradze pod koniec XIV wieku, stąd wiemy, że za tydzień pracy kowal zarabiał jeden grosz (+ wikt i opierunek), z kolei kaletnik zarabiał 20 groszy tygodniowo.⁴⁰ Wynagrodzenia za pracę i ceny te pokazują, że suma 310 groszy pod koniec XIV wieku nie stanowiła okazałego majątku, dlatego należy przyjąć, że jego właścicielem była średnio zamożna osoba, która prawdopodobnie na początku XV wieku zdeponowała swój majątek w bezpiecznym miejscu. Brak podjęcia ukrytej gotówki spowodowany mógł być wieloma wydarzeniami, na przykład niepokojami wojennymi, jednak dzięki temu do naszych czasów zachował się skarb, który dla współcześnie żyjących stanowi niezastąpione źródło wiedzy na temat gospodarki pieniężnej i cyrkulacji pieniądza pod koniec późnego średniowiecza.

Katalog monet:⁴¹

Katalog przedstawia wszystkie monety ze skarbu z Leśnicy, które uporządkowane są chronologicznie – najpierw przedstawione zostały grosze praskie Karola IV, ułożone od najstarszych do najmłodszych, po nich następują grosze praskie Wacława IV, które również ułożone są chronologicznie według typów, od najstarszych do najmłodszych. Przedstawienia obecne w polach awersów i rewersów wszystkich monet są takie same – awers wypełniony jest koroną typu czeskiego, z trzema fleuronami zakończonymi perłą, na rewersie widzimy ukoronowanego Lwa czeskiego z rozdwojonym ogonem, zaplecionym w ósemkę, który kroczy heraldycznie w prawą stronę. W katalogu rozpisano dokładnie inskrypcje z otoku wewnętrznego i zewnętrznego awersu oraz legendę rewersu, skupiając się na znaczkach międzywyrazowych, które decydują o typologii i chronologii danego grosza.

Czechy, Karol IV (1346–1378), grosz praski b.d. [1350–1358; wg Pinty⁴²], men. Kutná Hora.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta III.a/1.

1. Ag; 2,990 g; 27,8 mm; oś stempla 30°; nr inw. MŚO-M-1401/1.

2. Ag; 3,409 g; 28,7 mm; oś stempla 160°; nr inw. MŚO-M-1401/48.

Czechy, Karol IV, grosz praski b.d. [1358–1370; wg Pinty], men. Kutná Hora.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta IV.a/1.

3. Ag; 3,006 g; 28,7 mm; oś stempla 280°; nr inw. MŚO-M-1401/7.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

³⁹ V. PINTA, *Typologie*, s. 125.

⁴⁰ J. HÁNA *Pražské groše*, s. 148–149.

⁴¹ Liternictwo awersów i rewersów groszy praskich opracował RNDr. Lukáš Kučera, PhD. (Česká numismatická společnost, pobočka Pražské groše). Chciałem w tym miejscu bardzo podziękować Panu Kučerze za możliwość jego wykorzystania.

⁴² V. PINTA, *Typologie*.

Lit: Pinta IV.b/1.

4. Ag; 2,742 g; 27,6 mm; oś stempla 110°; nr inw. MŚO-M-1401/2.

5. Ag; 2,993 g; 27,5 mm; oś stempla 320°; nr inw. MŚO-M-1401/30.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta IV.c/1.

6. Ag; 3,396 g; 28,2 mm; oś stempla 180°; nr inw. MŚO-M-1401/12.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta IV.d/1.

7. Ag; 2,687 g; 27 mm; oś stempla 230°; nr inw. MŚO-M-1401/15.

Czechy, Karol IV, grosz praski b.d. [1370–1378; wg Pinty], men. Kutná Hora.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta V.a/1.

8. Ag; 3,164 g; 27,5 mm; oś stempla 180°; nr inw. MŚO-M-1401/5.

9. Ag; 3,000 g; 27,2 mm; oś stempla 230°; nr inw. MŚO-M-1401/17.

10. Ag; 3,450 g; 27,2 mm; oś stempla 350°; nr inw. MŚO-M-1401/22.

11. Ag; 2,883 g; 27,9 mm; oś stempla 20°; nr inw. MŚO-M-1401/27.

12. Ag; 3,081 g; 27,4 mm; oś stempla 280°; nr inw. MŚO-M-1401/41.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta V.a/2.

13. Ag; 2,853 g; 28,1 mm; oś stempla 0°; nr inw. MŚO-M-1401/9.

14. Ag; 3,043 g; 27,4 mm; oś stempla 0°; nr inw. MŚO-M-1401/21.

15. Ag; 2,524 g; 27,8 mm; oś stempla 290°; nr inw. MŚO-M-1401/26.

16. Ag; 2,557 g; 27 mm; oś stempla 200°; nr inw. MŚO-M-1401/28.

17. Ag; 2,704 g; 27,7 mm; oś stempla 0°; nr inw. MŚO-M-1401/36.

18. Ag; 2,905 g; 27,6 mm; oś stempla 270°; nr inw. MŚO-M-1401/40.

19. Ag; 2,856 g; 27,3 mm; oś stempla 350°; nr inw. MŚO-M-1401/42.

20. Ag; 2,833 g; 27,7 mm; oś stempla 350°; nr inw. MŚO-M-1401/44.

21. Ag; 2,817 g; 27,7 mm; oś stempla 270°; nr inw. MŚO-M-1401/56.

22. Ag; 3,142 g; 28,1 mm; oś stempla 90°; nr inw. MŚO-M-1401/59.

23. Ag; 2,679 g; 27,8 mm; oś stempla 90°; nr inw. MŚO-M-1401/62.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta V.a/3.

24. Ag; 2,552 g; 27,1 mm; oś stempla 170°; nr inw. MŚO-M-1401/34.

25. Ag; 3,090 g; 27,4 mm; oś stempla 180°; nr inw. MŚO-M-1401/39.

26. Ag; 2,855 g; 28,9 mm; oś stempla 180°; nr inw. MŚO-M-1401/45.

Av: **✠KAROLVS•PRIMVS✠DEI•GRATIA•REX•BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI•PRAGENSES**

Lit: Pinta V.a/4.

27. Ag; 2,560 g; 26,4 mm; oś stempla 350°; nr inw. MŚO-M-1401/14.

28. Ag; 2,687 g; 26,3 mm; oś stempla 280°; nr inw. MŚO-M-1401/24.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.a/6.

29. Ag; 2,867 g; 28,6 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/43.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.a–c.

30. Ag; 1,173 g; 26,3 mm; moneta zachowana w mniej niż połowie; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/65.

Czechy, Karol IV, grosz praski b.d. [1376–1378; wg Pinty], men. Kutná Hora.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.c/1.

31. Ag; 2,267 g; 27,7 mm; os stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/8.

32. Ag; 2,188 g; 28 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/64.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.c/2.

33. Ag; 2,703 g; 27 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/10.

34. Ag; 3,452 g; 26,9 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/16.

35. Ag; 2,563 g; 27,7 mm; os stempla 320°; nr inw. MŠO-M-1401/18.

36. Ag; 2,948 g; 28,7 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/19.

37. Ag; 2,531 g; 27,1 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/31.

38. Ag; 2,764 g; 28 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/33.

39. Ag; 2,413 g; 27 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/38.

40. Ag; 2,627 g; 27 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/53.

41. Ag; 2,916 g; 27,7 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/54.

42. Ag; 2,892 g; 27 mm; os stempla 190°; nr inw. MŠO-M-1401/57.

43. Ag; 3,132 g; 26,6 mm; os stempla 170°; nr inw. MŠO-M-1401/60.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.c/3.

44. Ag; 2,795 g; 29,5 mm; os stempla 220°; nr inw. MŠO-M-1401/3.

45. Ag; 2,172 g; 29,2 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/4.

46. Ag; 3,152 g; 28,3 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/23.

47. Ag; 3,402 g; 28 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/37.

48. Ag; 2,899 g; 28,4 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/46.

49. Ag; 2,760 g; 29,3 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/47.

50. Ag; 2,405 g; 28 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/49.

51. Ag; 2,785 g; 28,6 mm; os stempla 15°; nr inw. MŠO-M-1401/52.

52. Ag; 3,182 g; 28,2 mm; os stempla 300°; nr inw. MŠO-M-1401/55.

53. Ag; 2,524 g; 27,2 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/58.

54. Ag; 3,083 g; 27,3 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/61.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.c/4.

55. Ag; 2,763 g; 27,6 mm; os stempla 220°; nr inw. MŠO-M-1401/6.

56. Ag; 2,788 g; 26,9 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/13.

57. Ag; 2,573 g; 27,3 mm; os stempla 230°; nr inw. MŠO-M-1401/25.

58. Ag; 2,688 g; 28,1 mm; os stempla 100°; nr inw. MŠO-M-1401/29.

59. Ag; 2,826 g; 27,9 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/35.

60. Ag; 2,998 g; 28,2 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/51.

61. Ag; 2,944 g; 28,2 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/63.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.c/6.

62. Ag; 2,605 g; 28,9 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/11.

Av: **✠KAROLVS·PRIMVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Pinta V.c/7.

63. Ag; 2,655 g; 27 mm; os stempla 330°; nr inw. MŠO-M-1401/20.

64. Ag; 2,322 g; 27,2 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/32.

65. Ag; 3,102 g; 26,9 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/50.

Czechy, Wacław IV (1378–1419), grosz praski b.d. [1378–1384; wg Hány⁴³], men. Kutná Hora.

Av: **✠WENCZLAVS·TERCIVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Hána I.a/1.

66. Ag; 2,803 g; 27,3 mm; os stempla 110°; nr inw. MŠO-M-1401/176.

67. Ag; 2,874 g; 28,2 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/258.

68. Ag; 2,635 g; 27,1 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/262.

Av: **✠WENCZLAVS·TERCIVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Hána I.a/1–4.

69. Ag; 2,689 g; 27,6 mm; os stempla 220°; nr inw. MŠO-M-1401/225.

Av: **✠WENCZLAVS·TERCIVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Hána I.a/2.

70. Ag; 2,835 g; 27,6 mm; os stempla 330°; nr inw. MŠO-M-1401/76.

71. Ag; 2,559 g; 27 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/139.

72. Ag; 3,150 g; 27,2 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/266.

Av: **✠WENCZLAVS·TERCIVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

Lit: Hána I.a/5.

73. Ag; 2,928 g; 28,9 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/182.

74. Ag; 2,860 g; 27,5 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/265.

Av: **✠WENCZLAVS·TERCIVS ✠DEI·GRATIA·REX·BOEMIE**

Rv: **✠✠✠GROSSI·PRAGENSES**

43 J. HÁNA, *Pražské groše Václava IV.*

Lit: Hána I.a/6.

75. Ag; 2,767 g; 28,6 mm; oš stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/197.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána I.a/7.

76. Ag; 2,717 g; 28,6 mm; oš stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/75.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána I.a/8.

77. Ag; 2,471 g; 27,1 mm; oš stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/306.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.a/1.

78. Ag; 1,990 g; 27 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/169.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.a/2.

79. Ag; 2,681 g; 27,6 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/150.

80. Ag; 2,579 g; 27,7 mm; oš stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/220.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.a/3.

81. Ag; 2,361 g; 26,5 mm; oš stempla 170°; nr inw. MŠO-M-1401/214.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.a/4.

82. Ag; 2,938 g; 28,9 mm; oš stempla 220°; nr inw. MŠO-M-1401/206.

83. Ag; 2,677 g; 26,7 mm; oš stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/257.

84. Ag; 2,575 g; 28,5 mm; oš stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/273.

85. Ag; 2,401 g; 27,7 mm; oš stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/280.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.b/1.

86. Ag; 2,965 g; 28,2 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/193.

87. Ag; 2,503 g; 27,2 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/276.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.c/1.

88. Ag; 2,901 g; 27,7 mm; oš stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/114.

89. Ag; 2,978 g; 27,9 mm; oš stempla 190°; nr inw. MŠO-M-1401/158.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.c/4.

90. Ag; 2,600 g; 27,3 mm; oš stempla 15°; nr inw. MŠO-M-1401/189.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.d/1, 2.

91. Ag; 3,019 g; 27 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/204.

92. Ag; 2,716 g; 27,3 mm; oš stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/309.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána II.d/2.

93. Ag; 2,611 g; 27,2 mm; oš stempla 300°; nr inw. MŠO-M-1401/73.

94. Ag; 2,340 g; 27 mm; oš stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/77.

95. Ag; 2,869 g; 28 mm; oš stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/134.

96. Ag; 2,960 g; 28 mm; oš stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/142.

97. Ag; 2,824 g; 28,9 mm; oš stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/208.

98. Ag; 2,752 g; 28,1 mm; oš stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/235.

99. Ag; 2,414 g; 27 mm; oš stempla 260°; nr inw. MŠO-M-1401/246.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána III.a/1.

100. Ag; 3,049 g; 28,2 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/144.

101. Ag; 2,406 g; 27,3 mm; oš stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/149.

102. Ag; 2,651 g; 27,7 mm; oš stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/171.

103. Ag; 2,824 g; 27,6 mm; oš stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/181.

104. Ag; 2,734 g; 26,7 mm; oš stempla 10°; nr inw. MŠO-M-1401/260.

105. Ag; 2,730 g; 27,8 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/261.

106. Ag; 2,546 g; 27,3 mm; oš stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/263.

107. Ag; 2,907 g; 27,6 mm; oš stempla 280°; nr inw. MŠO-M-1401/268.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána III.a/1–4.

108. Ag; 2,842 g; 27,4 mm; oš stempla 160°; nr inw. MŠO-M-1401/83.

109. Ag; 2,513 g; 27,8 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/118.

110. Ag; 2,761 g; 27,7 mm; oš stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/155.

111. Ag; 2,768 g; 27,5 mm; oš stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/247.

112. Ag; 2,161 g; 27 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/267.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána III.a/2.

113. Ag; 2,562 g; 26,9 mm; oš stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/161.

114. Ag; 2,947 g; 27,7 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/178.

115. Ag; 2,542 g; 27,1 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/270.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána III.a/5.

116. Ag; 2,894 g; 26,4 mm; oš stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/71.

Av: **✠WENDEZLAVS:TERCIVS ✠DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**Rv: **✠✠✠GROSSI:PRAGENSES**

Lit: Hána III.a/6–8.

117. Ag; 2,824 g; 28 mm; oš stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/78.

118. Ag; 2,627 g; 27,6 mm; os stempla 220°; nr inw. MŠO-M-1401/120.
 119. Ag; 2,803 g; 27,2 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/185.
 120. Ag; 2,639 g; 28,1 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/293.
 121. Ag; 2,706 g; 27,6 mm; os stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/308.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána III.a/7.
 122. Ag; 2,794 g; 27,1 mm; os stempla 280°; nr inw. MŠO-M-1401/198.
 123. Ag; 2,749 g; 28,1 mm; os stempla 100°; nr inw. MŠO-M-1401/217.
 124. Ag; 2,326 g; 26,7 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/221.
 125. Ag; 3,017 g; 27,5 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/274.
 126. Ag; 2,933 g; 28,3 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/277.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána III.a/8.
 127. Ag; 2,736 g; 26,8 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/212.
 128. Ag; 2,676 g; 27,9 mm; os stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/239.
- Czechy, Waclaw IV, grosz praski b.d. [1384–1395; wg Hány], men. Kutná Hora.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.a/1.
 129. Ag; 2,744 g; 27,8 mm; os stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/106.
 130. Ag; 2,713 g; 27,1 mm; os stempla 15°; nr inw. MŠO-M-1401/110.
 131. Ag; 2,721 g; 27,9 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/218.
 132. Ag; 2,846 g; 27,9 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/231.
 133. Ag; 2,526 g; 27,8 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/249.
 134. Ag; 2,570 g; 27,3 mm; os stempla 260°; nr inw. MŠO-M-1401/252.
 135. Ag; 2,424 g; 27,3 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/255.
 136. Ag; 2,899 g; 27,4 mm; os stempla 150°; nr inw. MŠO-M-1401/291.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.a/1–3.
 137. Ag; 2,779 g; 26,6 mm; os stempla 110°; nr inw. MŠO-M-1401/90.
 138. Ag; 2,334 g; 28,9 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/91.
 139. Ag; 2,796 g; 28,1 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/162.
 140. Ag; 2,769 g; 28,8 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/196.
 141. Ag; 2,858 g; 27,4 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/201.
 142. Ag; 2,571 g; 27,3 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/294.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.a/2.
 143. Ag; 2,637 g; 28,4 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/100.
 144. Ag; 2,666 g; 26,9 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/102.
 145. Ag; 2,833 g; 27,4 mm; os stempla 15°; nr inw. MŠO-M-1401/112.
 146. Ag; 2,538 g; 27,5 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/184.

147. Ag; 2,758 g; 27,4 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/211.
 148. Ag; 2,991 g; 28,1 mm; os stempla 15°; nr inw. MŠO-M-1401/233.
 149. Ag; 2,735 g; 27,2 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/269.
 150. Ag; 2,885 g; 28,1 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/289.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.a/3.
 151. Ag; 2,919 g; 27 mm; os stempla 60°; nr inw. MŠO-M-1401/99.
 152. Ag; 2,862 g; 28 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/104.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.a–c.
 153. Ag; 2,556 g; 28,5 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/101.
 154. Ag; 2,215 g; 28,6 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/195.
 155. Ag; 2,546 g; 27,2 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/207.
 156. Ag; 2,592 g; 28 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/230.
 157. Ag; 2,600 g; 27,8 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/251.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.b, c.
 158. Ag; 2,839 g; 27,9 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/123.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV.b/1.
 159. Ag; 2,866 g; 27,8 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/70.
 160. Ag; 2,830 g; 27 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/116.
 161. Ag; 3,038 g; 27,8 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/174.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána IV–V.
 162. Ag; 2,682 g; 27,4 mm; os stempla 290°; nr inw. MŠO-M-1401/121.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána V.a/1.
 163. Ag; 2,375 g; 27,2 mm; os stempla 20°; nr inw. MŠO-M-1401/253.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána V.a/1–5.
 164. Ag; 2,897 g; 27,9 mm; os stempla 250°; nr inw. MŠO-M-1401/167.
 Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSIS@PRAGENSES**
 Lit: Hána V.a/2.
 165. Ag; 2,392 g; 29 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/140.
 166. Ag; 2,917 g; 28 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/188.
 167. Ag; 2,378 g; 26,7 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/210.
 168. Ag; 2,711 g; 26,9 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/228.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.a/6, 7.

169. Ag; 2,532 g; 27,2 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/108.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.a–f.

170. Ag; 2,483 g; 28,2 mm; os stempla 250°; nr inw. MŠO-M-1401/82.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.a–l.

171. Ag; 2,837 g; 27,4 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/103.

172. Ag; 2,746 g; 27,1 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/187.

173. Ag; 2,837 g; 27,8 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/242.

174. Ag; 2,799 g; 27,2 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/298.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.b/2.

175. Ag; 2,776 g; 27,8 mm; os stempla 170°; nr inw. MŠO-M-1401/301.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.d/1.

176. Ag; 2,363 g; 27,7 mm; os stempla 190°; nr inw. MŠO-M-1401/92.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.e/1.

177. Ag; 2,653 g; 27,6 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/152.

178. Ag; 2,919 g; 26,9 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/190.

179. Ag; 2,482 g; 28 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/224.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.g/1.

180. Ag; 2,594 g; 27,8 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/180.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.i/1.

181. Ag; 2,692 g; 26,6 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/159.

182. Ag; 2,447 g; 28 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/163.

183. Ag; 2,701 g; 28,6 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/264.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.j/1.

184. Ag; 2,837 g; 27,5 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/117.

185. Ag; 2,973 g; 28,1 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/154.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.j/2.

186. Ag; 2,372 g; 27,7 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/172.

187. Ag; 2,405 g; 26,8 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/177.

188. Ag; 2,550 g; 26,7 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/283.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.k/1.

189. Ag; 2,765 g; 26,5 mm; os stempla 280°; nr inw. MŠO-M-1401/79.

190. Ag; 3,088 g; 27,8 mm; os stempla 190°; nr inw. MŠO-M-1401/133.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V.a, b, d, e, f, k.

191. Ag; 2,671 g; 28 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/135.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V. a, b, e, j, l.

192. Ag; 2,843 g; 28,2 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/160.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V. a–e, g, k, l.

193. Ag; 2,926 g; 27,7 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/94.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána V. g, i, k.

194. Ag; 2,717 g; 28 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/303.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/1.

195. Ag; 2,847 g; 28,3 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/81.

196. Ag; 2,463 g; 27,9 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/132.

197. Ag; 2,618 g; 27,7 mm; os stempla 260°; nr inw. MŠO-M-1401/275.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/1–4.

198. Ag; 2,847 g; 28,3 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/136.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/1–5.

199. Ag; 2,236 g; 27,8 mm; os stempla 0°; nr inw. MŠO-M-1401/97.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/2.

200. Ag; 2,508 g; 27,7 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/127.

201. Ag; 2,661 g; 27,9 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/259.

Av: ***WENDEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: ***+*GROSIS&PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/3.

202. Ag; 2,456 g; 27,8 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/85.

203. Ag; 2,831 g; 27,4 mm; os stempla 70°; nr inw. MŠO-M-1401/199.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/4.

204. Ag; 2,512 g; 27,8 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/84.

205. Ag; 2,339 g; 26,8 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/256.

206. Ag; 2,892 g; 27,2 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/281.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a/5.

207. Ag; 2,906 g; 27,3 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/128.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.a–d.

208. Ag; 2,685 g; 27,5 mm; os stempla 210°; nr inw. MŠO-M-1401/295.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.c/1.

209. Ag; 2,669 g; 28,3 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/141.

210. Ag; 2,734 g; 27,4 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/205.

211. Ag; 2,457 g; 28,5 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/254.

212. Ag; 2,667 g; 27,1 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/278.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.c/1–3.

213. Ag; 2,747 g; 27,4 mm; os stempla 260°; nr inw. MŠO-M-1401/194.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.c/2.

214. Ag; 2,908 g; 28,5 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/95.

215. Ag; 2,381 g; 27,7 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/286.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.c/3.

216. Ag; 2,944 g; 26,9 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/272.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.d/1.

217. Ag; 2,870 g; 27,2 mm; os stempla 240°; nr inw. MŠO-M-1401/74.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.d/2.

218. Ag; 2,845 g; 27,3 mm; os stempla 270°; nr inw. MŠO-M-1401/223.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.d/3.

219. Ag; 2,783 g; 27,9 mm; os stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/297.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.e/1.

220. Ag; 2,742 g; 28,2 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/107.

221. Ag; 2,082 g; 27,5 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/165.

222. Ag; 2,993 g; 28,2 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/175.

223. Ag; 2,878 g; 28 mm; os stempla 120°; nr inw. MŠO-M-1401/216.

224. Ag; 2,735 g; 27,8 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/229.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.e/1, 2.

225. Ag; 2,779 g; 28,4 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/115.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.e/1–3.

226. Ag; 2,572 g; 27,7 mm; os stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/164.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.e/1, 2, 4.

227. Ag; 2,523 g; 27 mm; os stempla 15°; nr inw. MŠO-M-1401/67.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.e/2.

228. Ag; 2,638 g; 26,9 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/148.

229. Ag; 2,418 g; 28 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/213.

230. Ag; 2,890 g; 28,3 mm; os stempla 190°; nr inw. MŠO-M-1401/236.

231. Ag; 2,589 g; 28,4 mm; os stempla 45°; nr inw. MŠO-M-1401/238.

232. Ag; 2,815 g; 28,1 mm; os stempla 200°; nr inw. MŠO-M-1401/241.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VI.f/1.

233. Ag; 2,844 g; 26,9 mm; os stempla 190°; nr inw. MŠO-M-1401/200.

Czechy, Wacława IV, grosz praski b.d. [1395–1400; wg Hány], men. Kutná Hora.

Av: ***WBIICZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**

Rv: *****GROSSI*PRAGENSES**

Lit: Hána VII.a/1.

234. Ag; 2,854 g; 27 mm; os stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/129.

235. Ag; 2,496 g; 26,9 mm; os stempla 170°; nr inw. MŠO-M-1401/183.

236. Ag; 2,626 g; 27,2 mm; os stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/284.

237. Ag; 2,427 g; 27 mm; os stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/287.

238. Ag; 2,095 g; 26,4 mm; os stempla 260°; nr inw. MŠO-M-1401/304.

- Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.a/1–4.
 239. Ag; 2,847 g; 26,9 mm; os stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/240.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.a/2.
 240. Ag; 2,776 g; 28 mm; os stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/80.
 241. Ag; 2,735 g; 26,8 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/131.
 242. Ag; 2,571 g; 27,2 mm; os stempla 45°; nr inw MŠO-M-1401/237.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ***ꝛꝀ*GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.a/2–4.
 243. Ag; 2,853 g; 28,1 mm; os stempla 30°; nr inw MŠO-M-1401/245.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.a/3.
 244. Ag; 2,954 g; 27,6 mm; os stempla 270°; nr inw MŠO-M-1401/179.
 Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ***ꝛꝀ*GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.a, d.
 245. Ag; 2,798 g; 26,8 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/186.
 Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ***ꝛꝀ*GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.a–d.
 246. Ag; 2,822 g; 28,3 mm; os stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/156.
 247. Ag; 2,787 g; 27,9 mm; os stempla 30°; nr inw MŠO-M-1401/279.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/1.
 248. Ag; 2,732 g; 27,3 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/209.
 Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/1, 2.
 249. Ag; 2,839 g; 27,4 mm; os stempla 45°; nr inw MŠO-M-1401/89.
 250. Ag; 2,452 g; 26,9 mm; os stempla 50°; nr inw MŠO-M-1401/215.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/1, 3.
 251. Ag; 2,570 g; 26,4 mm; os stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/105.
 252. Ag; 2,852 g; 27,4 mm; os stempla 300°; nr inw MŠO-M-1401/126.
 253. Ag; 2,302 g; 27 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/130.
 254. Ag; 2,689 g; 27,2 mm; os stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/202.
 255. Ag; 2,665 g; 26,2 mm; os stempla 220°; nr inw MŠO-M-1401/222.
 256. Ag; 2,817 g; 27,3 mm; os stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/234.
 257. Ag; 2,564 g; 28,5 mm; os stempla 240°; nr inw MŠO-M-1401/305.

- Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/1–4.
 258. Ag; 2,989 g; 27,3 mm; os stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/125.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/2.
 259. Ag; 2,740 g; 26,9 mm; os stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/145.
 260. Ag; 2,702 g; 26,8 mm; os stempla 220°; nr inw MŠO-M-1401/166.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/2 (odm.).
 261. Ag; 2,495 g; 27,9 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/143.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.b/2, 4.
 262. Ag; 2,329 g; 26,5 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/151.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/1.
 263. Ag; 2,802 g; 28 mm; os stempla 280°; MŠO-M-1401/282.
 Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/1, 2.
 264. Ag; 2,858 g; 27,1 mm; os stempla 45°; nr inw MŠO-M-1401/68.
 265. Ag; 2,931 g; 27,2 mm; os stempla 220°; nr inw MŠO-M-1401/307.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/1, 3.
 266. Ag; 2,724 g; 27,4 mm; os stempla 45°; nr inw MŠO-M-1401/87.
 267. Ag; 2,787 g; 27,3 mm; os stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/96.
 268. Ag; 2,919 g; 26,9 mm; os stempla 160°; nr inw MŠO-M-1401/119.
 269. Ag; 2,516 g; 27 mm; os stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/232.
 Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/1–3.
 270. Ag; 2,808 g; 26,5 mm; os stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/157.
 Av: ***WEꝛꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/1–4.
 271. Ag; 2,760 g; 27,7 mm; os stempla 270°; nr inw MŠO-M-1401/88.
 272. Ag; 2,883 g; 28,2 mm; os stempla 270°; nr inw MŠO-M-1401/93.
 273. Ag; 2,710 g; 27,2 mm; os stempla 15°; nr inw MŠO-M-1401/290.
 Av: ***WENꝀCEZLAVS:TERCIVS *DEI:GRATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: ****GROSSIꝛꝀPRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/2.

274. Ag; 2,902 g; 27,5 mm; oš stempla 250°; nr inw. MŠO-M-1401/244.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c/2, 4.
275. Ag; 2,717 g; 27,3 mm; oš stempla 340°; nr inw MŠO-M-1401/111.
276. Ag; 2,559 g; 26,8 mm; oš stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/113.
277. Ag; 2,598 g; 27,4 mm; oš stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/296.
278. Ag; 2,655 g; 27,3 mm; oš stempla 290°; nr inw MŠO-M-1401/299.
279. Ag; 2,822 g; 26,6 mm; oš stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/300.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.c–d.
280. Ag; 2,857 g; 27,6 mm; oš stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/292.
281. Ag; 2,801 g; 27,3 mm; oš stempla 90°; nr inw. MŠO-M-1401/310.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/1–4
282. Ag; 2,736 g; 27,4 mm; oš stempla 320°; nr inw MŠO-M-1401/66.
283. Ag; 2,854 g; 28 mm; oš stempla 350°; nr inw MŠO-M-1401/86.
284. Ag; 2,912 g; 26,4 mm; oš stempla 270°; nr inw MŠO-M-1401/109.
285. Ag; 2,850 g; 27,5 mm; oš stempla 190°; nr inw MŠO-M-1401/137.
286. Ag; 2,796 g; 27,3 mm; oš stempla 170°; nr inw MŠO-M-1401/146.
287. Ag; 2,794 g; 26,7 mm; oš stempla 300°; nr inw MŠO-M-1401/170.
288. Ag; 2,706 g; 26,9 mm; oš stempla 45°; nr inw MŠO-M-1401/250.
289. Ag; 2,894 g; 28,4 mm; oš stempla 15°; nr inw MŠO-M-1401/288.
290. Ag; 2,550 g; 27,6 mm; oš stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/124.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/1, 3, 4.
291. Ag; 2,984 g; 27,9 mm; oš stempla 0°; nr inw MŠO-M-1401/122.
292. Ag; 2,726 g; 26,8 mm; oš stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/153.
293. Ag; 2,963 g; 27,9 mm; oš stempla 120°; nr inw MŠO-M-1401/192.
294. Ag; 2,645 g; 27,2 mm; oš stempla 45°; nr inw MŠO-M-1401/203.
295. Ag; 2,825 g; 26,3 mm; oš stempla 290°; nr inw MŠO-M-1401/219.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/1–3.
296. Ag; 2,641 g; 26,8 mm; oš stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/173.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI+PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/2.
297. Ag; 3,104 g; 27,9 mm; oš stempla 150°; nr inw MŠO-M-1401/72.
298. Ag; 2,944 g; 27,5 mm; oš stempla 180°; nr inw MŠO-M-1401/147.
299. Ag; 2,948 g; 27,4 mm; oš stempla 240°; nr inw MŠO-M-1401/168.
300. Ag; 2,746 g; 26,7 mm; oš stempla 30°; nr inw MŠO-M-1401/243.
301. Ag; 2,636 g; 26,6 mm; oš stempla 90°; nr inw MŠO-M-1401/248.

302. Ag; 2,625 g; 26,9 mm; oš stempla 210°; nr inw MŠO-M-1401/285.
303. Ag; 2,364 g; 27 mm; oš stempla 340°; nr inw MŠO-M-1401/302.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI+PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/2, 3.
304. Ag; 2,587 g; 28,1 mm; oš stempla 270°; nr inw MŠO-M-1401/191.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/2, 4.
305. Ag; 2,779 g; 27,3 mm; oš stempla 340°; nr inw MŠO-M-1401/138.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI+PRAGENSES**
 Lit: Hána VII.d/3.
306. Ag; 2,512 g; 27 mm; oš stempla 350°; nr inw. MŠO-M-1401/226.

Czechy, Wacława IV, grosz praski b.d. [1400–1405; wg Hány], men. Kutná Hora.

- Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána VIII.d/1, 2.
307. Ag; 2,582 g; 26,9 mm; oš stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/98.
308. Ag; 2,782 g; 26,8 mm; oš stempla 340°; nr inw. MŠO-M-1401/227.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI+PRAGENSES**
 Lit: Hána IX.a/1.
309. Ag; 2,783 g; 27,7 mm; oš stempla 30°; nr inw. MŠO-M-1401/271.
 Av: ***WENOCZLAVS:TERCIVS *DEI:ORATIA+REX:BOEMIE**
 Rv: *****GROSSI?PRAGENSES**
 Lit: Hána IX.a–b.
310. Ag; 2,956 g; 27,8 mm; oš stempla 180°; nr inw. MŠO-M-1401/69.

Skróty užyte w katalogu monet

Ag – *argentum*, srebro

Av – awers

b.d. – bez daty

Hána – J. Hána, *Pražské groše Václava IV. z let 1378-1419*, Plzeň 2003.

Lit. – literatura

men. – mennica

nr inw. – numer inwentarzowy

Pinta – V. Pinta, *Typologie a chronologie pražských grošů Karla IV. (1346–1378)*, Praha 2015. ISBN 978-80-260-8327-6.

Rv – rewera

Nález pražských grošů v Lešnici

(Shmutí)

Soubor pražských grošů z obce Lešnica v Opolském vojvodství byl objeven roku 1977. Nález sestává z 310 mincí – 65 z doby Karla VI. A 245 z éry Václava VI. Všechny groše byly vyraženy v kutnohorské mincovně. V dosavadní polské numizmatické literatuře je soubor zmiňován pouze okrajově. Až v posledních letech bylo díky nové metodě českých vědců J. Pinty a V. Hány možno blíže identifikovat jednotlivé mince a datovat je do doby vlády konkrétních panovníků. Podrobnější analýza nálezů byla umožněna také díky projektu polského Národního výzkumného centra, zaměřeného na výzkum dosavadních nálezů pražských grošů v Polsku, Litvě, Lotyšsku, Bělorusku a na Ukrajině.

Soubor z Lešnice obsahuje 65 grošů Karla IV.: dva vzorky typu Pinta III., pět vzorků vzorků typu Pinta IV a 58 vzorků typu Pinta V. Groše Václava VI. jsou rozděleny následujícím způsobem: 12 vzorků typu Hána I, 22 vzorků typu Hána II, 29 vzorků typu Hána III, 33 vzorků typu Hána IV, jeden vzorek typu Hána IV-V, 32 vzorků typu Hána V, 39 vzorků typu Hána VI, 73 vzorků typu Hána VII, 2 vzorky typu Hána VIII a dva vzorky typu Hána IX. Nejmladší mince pocházejí z doby kolem roku 1405. Soubor tak byl pravděpodobně ukryt na počátku 15. století. Vzhledem k absenci archeologických výzkumů v regionu však nelze nález blíže zařadit do širšího kontextu.

Paweł Milejski
Doktorand
Instytut Archeologii
Uniwersytet Wrocławski
pawel.milejski90@gmail.com